

Think Global Act Local

Mijn eerste NVAG column was een paar weken na de ramp met de MH17, nu heb ik de eer tien dagen na de gruwelen in de Bataclan. Het kan verkeren. Suruc, Ankara, Sinai, Beiroet, Parijs: het is een treurige reeks van bommen en ratelende kalasjnikovs uit dezelfde hoek met dramatische afloop. In een door het westen zelf gecreëerd scenario, zo menen velen. We zullen in ieder geval diep moeten graven om te begrijpen wat er speelt : naar ik hoop gaan we op zoek naar de voedingsbodem voor frustratie en verdriet bij bewoners in de vele troosteloze wijken van Europa en tegelijkertijd naar betere mechanismen om haves and havenots te verbinden waar nu wederzijdse uitsluiting speelt. De wereld van de kosmopoliet en de wereld van de kansloze jongere verdienen een beter, vooral gemeenschappelijk lot. Het gat tussen deze twee (global versus local) is nu te groot

In het televisieprogramma Zomergasten editie 2015 lieten de wereldwijd werkende architect en stedenbouwer Adriaan Geuze en zijn interviewer treffend de botsing tussen de twee denksystemen ('global' and 'local') zien: de wereld van breed denken op hoofdlijnen versus de microblik van spraakmakend Nederland 1). De zomergast beschrijft het probleem als volgt: 'De wereld is complex, soms gewelddadig, gevaarlijk of subliem. Dat is de dagelijkse werkelijkheid. Nederland heeft de neiging om weg te kijken en zich vast te bijten in procedures. De markt moet beslissen wat er gebeurt, anders is het niet redelijk. En dat is niet de bedoeling in Nederland. De gesel van redelijkheid van vooral babyboomers, naar zijn idee gestart met de horizonloze animatie van Jip en Janneke, heeft geleid tot een samenleving waarin iedereen kletst'. Volgens Geuze zit onze kracht in het gemiddelde en het gewone, en in het maken van nieuw land. Vervolgens laat hij onze, eigen ijzersterke geschiedenis rond het intomen van water (inpolderingen / Deltawerken) zien, het werk wat we beter kunnen dan wie ook. Het was een intrigerend college over onze kansen en verbindingen in de wereld. Het vervolg van de ijzersterke geschiedenis, de individualistische, naoorlogse samenleving met nadruk op consumptie, vrije tijd en genot loopt nu ten einde. We staan aan de vooravond van een periode waar we weer moeten vechten, wie weet weer tegen het stijgende water maar nu eerst voor een (bij voorkeur Europese én lokale) duurzame gemeenschap.

Bouwen aan gemeenschap is bij uitstek het werk van de public health, maar we laten ons behoorlijk de kaas van het brood eten, zowel in de praktijk als het onderzoek. Het zijn vooral de dokters uit de tweede lijn, die met hun activistische optreden tegen roken, perinatale sterfte of ander onrecht de aandacht trekken. Het zijn de biomedische wetenschappers die het onderzoek domineren en indirect bijdragen aan verminderde aandacht voor het essentiële sociaal weefsel in de wijk. Geëngageerde public health (minded) artsen zijn er gelukkig nog steeds, maar we zijn onvoldoende sterk gegroepeerd om een kwalitatief sterke vuist te maken voor een samenhangende zorg in een hechte gemeenschap, lokaal, nationaal en internationaal. Het wordt tijd dat deze artsen opstaan, zich verenigen om de deltawerken van integrale zorg te initiëren. Dat lijkt me een mooie opdracht voor 2016. Het KAMG congres 2015 vormt daarvoor al een mooie start.

Koos van der Velden

1. Zomergasten De kosmopolitische ingenieur en de klets. NRC Handelsblad 17 augustus 2015 C5